

Cinc anys de socarrimar aliats

Fa cinc anys que José Luís Rodríguez Zapatero va arribar al govern d'Espanya. Ara, per fer front a la crisi, el president espanyol haurà de fer veritables equilibris en les polítiques d'aliances parlamentàries, perquè durant tot aquest temps ha cremat gran part de les relacions amb els seus possibles aliats.

La victòria electoral de José Luís Rodríguez Zapatero fou rebuda, més enllà de les files del PSOE, com un baló d'oxigen, que semblava obrir la porta a una visió d'Espanya més federalista i respectuosa amb la pluralitat. Només cal recordar la promesa electoral feta en plena campanya dels comicis catalans, el 13 de novembre del 2003: "Acceptaré l'Estatut que aprovi el Parlament de Catalunya." No cal afegir gaires comentaris sobre això.

Després d'aquelles eleccions peculiars d'ara fa cinc anys, al primer debat d'investidura, Zapatero fou president amb el suport dels socis dels socialistes catalans a la Generalitat, ERC i ICV-EUIA, que es convertien en socis parlamentaris preferents del PSOE al Congrés.

Ja a l'inici, Rodríguez Zapatero es va mostrar hàbil en el gest: retirada de les tropes de l'Iraq, llei de matrimonis homosexuals, alguna reforma de caràcter social... L'abisme amb l'anterior executiu d'Aznar havia quedat perfectament dibuixat.

Reguitzell de desenganyats.

Amb tot, quan arriba el moment de tancar el debat estatutari —un element amb el qual el PP desgasta l'executiu espanyol—, Zapatero opta per un canvi estratègic. El 21 de gener del 2006 tanca la negociació de l'Estatut català amb Artur Mas. ERC deixa de ser l'aliat molest.

Arriba el primer canvi de parella. I Zapatero posa el dit a l'ull de Pasqual Maragall i del seu tripartit. És l'hora del festeig amb CiU. Però també s'acaba aviat. Després de les eleccions catalanes de l'1 de novembre del 2006, el líder del PSOE no aconsegueix que el PSC accedeixi a pactar amb CiU, i es repeteix el tripartit.

A la llista de desenganyats —ERC, Pasqual Maragall mateix— ara s'hi afegeix CiU, molt especialment Convergència, que perd la confiança en la paraula de Zapatero.

Les 'geometries variables'. Vistes les dificultats de la primera legislatura, Zapatero comença la segona,

plantejant una política d'aliances de *geometria variable*. És a dir, variant d'aliats segons la conveniència de cada moment. En aquest context, el PNB i el BNG, juntament amb CiU, amb recel, esdevenen forces prioritàries.

Però l'acció política de Zapatero no deixa de generar desencisats. La segona victòria electoral, d'ara fa un any, hauria estat inexplicable sense el gran resultat del PSC, amb 25 diputats. Ara bé, els reiterats incompliments en matèria estatutària, i molt especialment en finançament autonòmic, acaben desencanyant, fins i tot, una part dels coreligionaris catalans, que retreen —això sí, amb la boca petita— la poca lleialtat de l'executiu espanyol vers el català.

I la crisi amb qui la passa? Ara, després dels resultats de les eleccions basques i gallegues, la llista de desencantats s'acabarà ampliant amb el PNB, i probablement el BNG. En cinc anys, Zapatero ha socarrimat pràcticament tots els aliats parlamentaris que fins ara havia tingut. La imatge del *bon tarannà* ha quedat totalment enterrada. I això enmig d'una situació de greu crisi econòmica, que deixa l'executiu de Zapatero a mercè d'un horitzó tempestuós.

Potser per això ja han començat a circular el rumors de canvi de govern, que probablement afectarà les carteres econòmiques, començant per la que fins ara era intocable, la del vice-president econòmic, Pedro Solbes. També la vice-presidenta, Maria Teresa Fernández de la Vega, està senyalada. Carme Chacón, la ministra de Defensa, per contra, podria rebre més galons en l'executiu espanyol. Hi ha qui la situa de vice-presidenta. Per contra, el seu company del PSC, Celestino Corbacho, ministre de Treball, podria ser un dels damnificats de la crisi i ampliar la llista d'ex-ministres.

Zapatero sembla, doncs, disposat a aplicar aquell principi —passat pel seu sedàs— que diu: "A grans problemes, grans gestos."

Enric Rimbau